

RPW/25590/2018 P
Data:2018-04-25

MINISTER
Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej

Warszawa, dnia 19 kwietnia 2018 r.

Elżbieta Rafalska

DSZ.III.5440.34.2018.KD

Pan Adam Bodnar
Rzecznik Praw Obywatelskich

Odnosząc się do kwestii, dotyczących długotrwałych postępowań w sprawach o ustalenie prawa do świadczeń rodzinnych i świadczenia wychowawczego w ramach unijnej koordynacji systemów zabezpieczenia społecznego, poruszonych w piśmie Pana Rzecznika z dn. 19 marca br., znak: III.7064.33.2018.JA, uprzejmie proszę o przyjęcie następujących wyjaśnień:

Zakaz kumulacji świadczeń określony w art. 10 rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (WE) nr 883/2004 z dnia 29 kwietnia 2004 r. w sprawie koordynacji systemów zabezpieczenia społecznego (Dz. U. UE L 166 z 30 kwietnia 2004 r., z późn. zm.; Dz. Urz. UE Polskie wydanie specjalne, rozdz. 5, t. 1, z późn. zm.), który został powołany w piśmie Pana Rzecznika, a także regulacje Rozdziału 8 ww. rozporządzenia powodują konieczność podjęcia ustaleń, odnośnie państwa pierwszeństwa do wypłaty świadczeń rodzinnych w przypadku, kiedy członkowie rodziny podlegają ubezpieczeniom społecznym w dwóch państwach UE, EOG lub Szwajcarii. Brak ustalenia państwa pierwszeństwa, a w konsekwencji wypłacanie świadczeń przez państwo niewłaściwe, może powodować konieczność zwrotu nienależnie pobranych kwot. Jednocześnie zastosowanie przepisów unijnych może mieć wpływ na wypłatę wyższych kwot świadczeń, o ile np. świadczenia rodzinne i wychowawcze wypłacane w Polsce będą niższe, niż świadczenia w drugim zainteresowanym państwie. Postępowania prowadzone w sprawach, w których mają zastosowanie regulacje unijne są skomplikowane i niekiedy długotrwałe. Niezwykle istotna jest w takich przypadkach sprawna organizacja pracy urzędów już na etapie przyjmowania wniosków o świadczenia, a także współpraca ze strony zainteresowanych świadczeniami rodzin.

Realizacją zadań związanych z unijną koordynacją świadczeń rodzinnych oraz świadczenia wychowawczego zajmowali się do końca 2017 r. Marszałkowie Województw. Według stanu na dzień 31 grudnia 2016 r., spośród 57,4 tys. wniosków o świadczenie wychowawcze oczekujących na rozpatrzenie 40,4 tys., tj. 70%, nie było nadal rozpatrzonych. Ponadto w związku z brakiem jednolitego sposobu finansowania zadania, Ministerstwo Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej podjęło się przeanalizowania sposobu jego realizacji. Wynikiem analizy było stworzenie od 2017 roku nowego systemu finansowania zadania. Mając na uwadze nieprawidłowości występujące w ostatnich latach (tj. niewspółmierność wzrostu wydatków do wzrostu liczby spraw – wydatki w 2015 r. w relacji do 2008 r. wzrosły o 300%, zaś liczba spraw tylko o 193%) jako koszt jednej sprawy przyjęto kwotę 160 zł, uwzględniając złożoność realizacji zadania, ilość czynności, które należy wykonać w celu ustalenia koordynacji, potrzebę znajomości języka angielskiego oraz koszty korespondencji, w szczególności korespondencji zagranicznej. Na 2017 r. w budżecie państwa zabezpieczono na ten cel 33,5 mln zł. Działania te również nie spowodowały istotnego przyspieszenia rozpatrywania spraw z zakresu świadczenia wychowawczego i świadczeń rodzinnych. Z uwagi na powyższe podjęto decyzję o przejściu z dniem 1 stycznia br. na mocy ustawy z dnia 7 lipca 2017 r. o zmianie niektórych ustaw związanych z systemami wsparcia rodzin (Dz.U. poz. 1428), koordynacji świadczeń rodzinnych oraz świadczenia wychowawczego przez Urzędy Wojewódzkie. Tym samym nałożono na służby wojewodów zadanie, którego prawidłowa realizacja jest szczególnie istotna z punktu widzenia wnioskodawców, oczekujących na przyznanie świadczeń. Przekazanie Wojewodom rozpatrywania spraw, dotyczących unijnej koordynacji świadczeń było tym bardziej uzasadnione, że jest to zadanie z zakresu administracji rządowej, które zostało jedynie zlecone samorządom województw. Dzięki wprowadzonej zmianie, Ministerstwo Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej zyskało znacznie większy wpływ na egzekwowanie efektywnej realizacji zadań z zakresu unijnej koordynacji systemów zabezpieczenia społecznego.

Pragnę uspokoić Pana Rzecznika i wnioskodawców oraz podkreślić, że koordynacja świadczeń rodzinnych i świadczenia wychowawczego znajduje się pod moim szczególnym nadzorem. Ministerstwo na bieżąco monitoruje postępy w realizacji przekazanych przez Marszałków spraw, weryfikując jednocześnie otrzymane dane. Do 5 dnia każdego miesiąca, następującego po miesiącu, którego dotyczy sprawozdanie, Urzędy Wojewódzkie przekazują informacje w zakresie wniosków/spraw, które wpłynęły do Wojewody w danym miesiącu kalendarzowym, według stanu na ostatni dzień miesiąca oraz w zakresie liczby

wydzanych decyzji. Dodatkowo przekazywana jest cotygodniowa informacja statystyczna, dotyczaca liczby wydanych decyzji w prowadzonych postepowaniach, dotyczacych swiadczen rodzinnych i swiadczenia wychowawczego, w ktorych maja zastosowanie przepisy o koordynacji systemow zabezpieczenia spolecznego.

W kwestii dotyczacej finansowania przejetego przez Urzedy Wojewodzkie zadania informuje, ze srodki na jego realizacje zostaly zwiekszone w stosunku do roku poprzedniego o 5 mln zl. O ile otrzymane przez Wojewodow kwoty okaza sie niewystarczajace, mozliwe bedzie ich zwiekszenie - w miare zgłaszanych potrzeb.

Jak podkreślono na wstepie, sprawna organizacja pracy ma w przypadku przejetego zadania kluczowe znaczenie. W ramach Urzedow Wojewodzkich utworzono specjalne komorki organizacyjne, dedykowane wyłacznie do obslugi spraw związanych z koordynacją systemow zabezpieczenia spolecznego w zakresie swiadczen rodzinnych i swiadczenia wychowawczego. Powstaly punkty informacyjne dla zainteresowanych obywateli, gdzie mogą dowiedziec sie o statusie swojej sprawy. Przede wszystkim jednak zmieniono organizacje pracy, poprzez polozenie wiekszego nacisku na liczbe pracownikow, ktorzy odpowiadaja za prowadzenie postepowan i wydawanie decyzji administracyjnych, co wpływa na przyspieszenie realizacji spraw. Sluzby Wojewodow koncza obecnie procesy rekrutacyjne, ogłaszane w celu uzupełnienia, bądź zwiekszenia kadry przejętej z Urzedow Marszałkowskich. Podlegli mi pracownicy przeprowadzili szkolenia merytoryczne z zakresu unijnych przepisow o koordynacji systemow zabezpieczenia spolecznego, dedykowane w poszczególnych województwach nowozatrudnionym, ale także pogłębiające wiedzę osób, które zajmowały się realizacją zadania pod nadzorem Marszałków.

Warto również zwrócić uwagę, że jakość i kompletność przyjmowanych na poziomie urzędow gminnych wnioskow istotnie wpływa na szybkość prowadzonego postepowania. Dlatego też w kierowanym przeze mnie resorcie opracowano ulepszoną procedurę współpracy na poziomie gmina - wojewoda, pozwalającą na lepszą organizację pracy i przyspieszenie realizacji wnioskow. W powyższym zakresie przeszkolono pracowników organow gminnych w większości województw. Istotne znaczenie ma fakt, że na podstawie nowoprzyjętej procedury wszelkie sprawy związane z koniecznością uzupełnienia wnioskow, procedowanych przez Wojewodow są realizowane przez organy własciwe (gminy) na poziomie najblizszym wnioskodawcy. Ustalenie wszelkich okoliczności faktycznych, mogacych przyczynić się do jak najszybszego wyjaśnienia sprawy na szczeblu jak najblizszym obywatelowi, czyli w miejscu jego zamieszkania, leży zarówno w interesie

społecznym, jak i słusznym interesie strony. Niebagatelne znaczenie dla szybkości prowadzonego postępowania ma współpraca wnioskodawcy z urzędem. Zgodnie z zapisami art. 3 rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (WE) nr 987/2009 z dnia 16 września 2009 r. dotyczącego wykonywania rozporządzenia (WE) nr 883/2004 w sprawie koordynacji systemów zabezpieczenia społecznego (Dz. Urz. UE L 284 z 30 października 2009 r., z późn. zm.), strona zobowiązana jest do dostarczenia instytucji właściwej informacji oraz dokumentów niezbędnych do ustalenia sytuacji rodziny. Tym samym zwrócenie się do wnioskodawcy o dostarczenie dokumentów, w tym decyzji instytucji zagranicznej, ma istotny wpływ na rozpatrzenie sprawy i przyspieszenie procedur. Brak tych dokumentów w praktyce powoduje konieczność wystąpienia do instytucji zagranicznej i wpływa na wydłużenie postępowania.

Z analizy liczby decyzji w sprawach wniosków o świadczenie wychowawcze, na które - z uwagi na wysokość kierowanego do rodzin wsparcia - resort kładzie szczególny nacisk, wynika, że w miesiącu marcu br. Urzędy Wojewódzkie wydały 5876 decyzji, a więc o 393 (6,7%) więcej niż Urzędy Marszałkowskie w analogicznym okresie 2017 r. (tj. 5483). Z przeprowadzonych przez podległe mi służby analiz wynika również, że w przypadku braku zaległych spraw, przekazanych przez Urzędy Marszałkowskie, bieżące wnioski realizowane mogłyby być szybciej, niż w okresie, w którym za zadanie odpowiadali Marszałkowie Województw. Wydaje się zatem, że przejęcie zadania okaże się w jak najkrótszym czasie pozytywne dla oczekujących na przyznanie świadczeń rodzin i po zniwelowaniu zaległości wnioski będą rozpatrywane z zachowaniem terminów określonych dla takich spraw przepisami, tak aby oczekujące rodziny mogły w pełni korzystać z należnych im świadczeń w Polsce, bądź w innym państwie członkowskim UE, EOG lub Szwajcarii.

Z poważaniem
MINISTER
wz
Stanisław Szewc
SEKRETARZ STANU

Ministerstwo Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej
ul. Nowogrodzka 1/3/5
00-513 Warszawa

DSZ.III.5440.34.2018.KD

OPLATA POBRANA
TAXE PERÇUE - POLOGNE
Umowa z Poczta Polska S.A. ID nr 349623/W

PRIORYTET
PRIORITAIRE

BIURO RZECZNIKA RZECZNIK PRAW OBYWATELSKICH
PRAW OBYWATELSKICH

WPL.

2018 -04- 2 5

AL.SOLIDARNOŚCI 77
00-090 WARSZAWA

ZAL. .... NR .....

238651-4410-22-R